

POSUDEK VEDOUcíHO DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno diplomanta/diplomantky:	Jitka Rounová
Téma práce:	Překážka litispendence v mezinárodním právu soukromém
Rozsah práce:	97 804 znaků (dle prohlášení diplomantky)
Datum odevzdání práce:	12.11.2024

1. Aktuálnost (novost) tématu

Diplomantka si zvolila téma, které neztrácí na své aktuálnosti zejména s ohledem na skutečnost, že v přeshraničním kontextu zatím neexistuje globální unifikovaná právní úprava litispendenčních pravidel, a v praxi se tak může jednat o obtížně řešitelné situace, ve kterých se vedení paralelních soudních řízení nelze vyhnout.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Téma předkládané práce hodnotím jako relativně náročné. Jednak se jedná o úzce vymezené téma, které tak umožňuje diplomantce zabývat se zvolenou problematikou do hloubky, a jednak diplomantka pracuje ve velkém rozsahu se zahraničním zdroji. Oceňuji rovněž analýzu připravované mezinárodní úmluvy na poli Haagské konference mezinárodního práva soukromého (HCCH).

3. Formální a systematické členění práce

Práce je členěna do šesti kapitol včetně úvodu a závěru. Jednotlivé kapitoly na sebe systematicky navazují. Po formální stránce mám k práci určité výhrady, které se týkají používání odborného jazyka (např. str. 4 “spolu nevedou žádnou formu justiční spolupráce”, str. 29 “újma přímo způsobena v mimosmluvních sporech”, str. 32 “kogentní ustanovení” - zde pravděpodobně ve smyslu mandatorních ustanovení) a dále rovněž občasných překlepů.

4. Vyjádření k práci

V úvodní kapitole autorka nastiňuje obsah své práce, bohužel však předestřené členění neodpovídá členění předložené práce. Na str. 2 je uvedeno, že Haagská úmluva a soudních rozhodnutích “aplikuje svoji vlastní verzi překážky litispendence ve vztahu mezi řízeními ve věci samé zahájenými paralelně s řízením o uznání a výkonu rozhodnutí vydaném v jiném smluvním státě.” Tuto formulaci nepovažuji za zcela šťastnou, i zde je patrný určitý prostor pro zlepšení v používání odborného jazyka.

V kapitole druhé se autorka věnuje vymezení institutu překážky litispendence a dalším způsobům, jakými lze zamezit vedení paralelních řízení v různých státech. Na str. 5 v této souvislosti uvádí, že v evropském systému mezinárodního práva soukromého se díky mezinárodní justiční spolupráci podařilo paralelní řízení téměř vymýtit. Zde postrádám zdroj této informace. V téže kapitole zmiňuje diplomantka úzkou souvislost překážky litispendence s překážkou věci rozhodnuté a uvádí, že překážka věci rozhodnuté v sobě zahrnuje negativní aspekt zákazu vést v totožné věci nový spor. Platí to i ve vztahu k řízení, které je vedeno před soudy jiného státu, než je stát, jehož soud rozhodnutí vydal? Na str. 8 autorka uvádí, že nejčastěji je existence paralelních soudních řízení řešena “ignorováním paralelního řízení v zahraničí ve prospěch tuzemského soudu i za cenu problematičtějšího uznání a výkonu rozhodnutí.” Zde zcela nerozumím tomu, co má diplomantka na mysli. Na str. 10 autorka v podkapitole věnované *forum non convenies* uvádí, že se varianty tohoto institutu objevují i v evropských nařízeních a uvádí nařízení Brusel IIter jako příklad. Objevuje se varianta tohoto institutu i v jiném evropském nařízení z oblasti mezinárodního práva soukromého? Na str. 10 autorka ve vztahu k Bruselu Ibis hovoří o obvyklém pobytu, což není přesné, nařízení využívá domicilu - bydliště (obdobně i str. 25).

Kapitola třetí je věnována právní úpravě litispendence v rámci EU (tedy případům, kdy jsou paralelní řízení vedena před soudy různých členských států EU). Diplomantka se zde soustředí

zejména na úpravu v nařízení Brusel Ibis, kde je zkoumaná otázka upravena nejpodrobněji. Věnuje se mimo jiné důležitému aplikačnímu aspektu překážky litispendence, a to vymezení okamžiku zahájení řízení. Okamžik zahájení řízení je třeba vykládat eurokonformně, Brusel I bis obsahuje samostatné ustanovení v čl. 32, jak diplomantka uvádí. Jak je to v jiných relevantních unijních nařízeních? Na str. 22 autorka pojednává o totožnosti skutkového základu nároku s tím, že není jasné, v jakém momentu soud posuzuje skutkový základ nároků paralelních řízení. Toto považuji za v praxi velmi obtížné, zejména s ohledem na skutečnost, že by soud tak měl již ve fázi posuzování založení mezinárodní příslušnosti zkoumat podrobně skutkové okolnosti případu. Kapitola čtvrtá je věnována překážce litispendence ve vztahu k paralelnímu řízení, které je vedeno u soudu třetího státu. Zde autorka správně uvádí jako pramen právní úpravy Luganskou úmluvu, ale chybně uvádí, že touto úmluvou je vázáno i Lichtenštejnsko. Za velmi zajímavou považuji kapitolu pátou, která je věnována litispendenčním pravidlům de lege ferenda, zejména iniciativě na poli HCCH. Autorka představuje návrh zcela nového přístupu k zamezení paralelních soudních řízení na základě empirického testu obou soudů. Zajímá mě názor diplomantky, v praxi si totiž tento způsob určování “vhodnějšího fóra” nedokážu představit.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Diplomantka si v úvodu stanovila za cíl odpovědět na otázku, zda se lze “v mezinárodních soukromoprávních řízeních dovolávat překážky litispendence s cílem zabránit možnosti kontradiktorních rozhodnutí.” Tedy, zda lze úspěšně namítat překážku litispendence i v případech, kdy paralelní řízení probíhají před soudy různých států. Výsledkem práce by dle diplomantky mělo, kromě analýzy právní úpravy, být rovněž i její zhodnocení ve světle úvah o důslednější regulaci paralelních soudních řízení na půdě HCCH. Předestřené cíle práce se diplomantce podařilo splnit.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Na základě vyjádření diplomantky lze mít za to, že práce byla vypracována samostatně.
Logická stavba práce	Jednotlivé kapitoly (a podkapitoly) předkládané práce na sebe logicky navazují. K obsahové struktuře práce nemám výhrady.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Diplomantka vzhledem k omezenému počtu česky psané odborné literatury na toto téma čerpala zejména ze zahraničních zdrojů, resp. cizojazyčných zdrojů. Oceňuji rovněž práci s judikaturou SDEU.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Z práce je patrné, že se diplomantce podařilo proniknout do zvolené problematiky, a díky úzce vymezenému tématu předkládá podrobnou analýzu právní úpravy překážky litispendence de lege lata i ferenda.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Úprava práce odpovídá typu kvalifikační práce.
Jazyková a stylistická úroveň	Viz výše

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Během obhajoby by mě zajímal názor diplomantky na situaci, kdy v rámci paralelních řízení vedených u soudů různých členských států EU ve stejné věci mezi týmiž stranami soud, který zahájil řízení později, nerespektuje litispendenční pravidla v evropském nařízení, v řízení pokračuje i poté, co je založena mezinárodní příslušnost soudu, který řízení zahájil jako první, a ve věci rozhodne (dříve než soud, který zahájil řízení jako první).

Na str. 28 své práce se diplomantka zamýšlí nad vztahem litispendenčních pravidel v Bruselu I bis a Luganské úmluvě. Tato otázka je velmi relevantní s ohledem na rozdílnou úpravu. Je v této souvislosti stěžejní opravdu pouze čl. 73 odst. 1 nařízení Bruselu Ibis?

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	Práci doporučuji k obhajobě.
Navržený klasifikační stupeň	Navrhuji klasifikaci výborně až velmi dobře. Konečný výsledek bude záviset na průběhu ústní obhajoby.

V Praze dne 30.12.2024

doc. JUDr. ~~Mgr.~~ Magdalena Pfeiffer, Ph.D.